

נחום שיפר

בן רוזה ופרדיננד

נולד: כ"ח אייר ה'תרע"ב - 15/05/1912
עלה לארץ: ה'תרצ"ה - 1935
נפטר: ט' כסלו ה'תשנ"ט - 28/11/1998

באביב האחרון מלאו לחברנו נחום שיפר ז"ל 86 שנים. הוא נולד להוריו שהיו סוחרים מבני המעמד הבינוני, בעיר וויסבאדן שבגרמניה.

כשהיה פעוט פרצה מלחמת העולם הראשונה, אך היא לא השאירה בנפשו של נחום טראומות קשות, למרות שזכר שהיו גם ימי מחסור קשים מאד.

כמו שסיפר לנכדו שחקר את שורשי משפחתו ב"שנת המצוות", הלוא היא כתה ז', התחיל נחום את לימודיו בגן ילדים נוצרי, שלמדו בו גם מעט ילדים יהודים. בגיל 6 נכנס ללמוד בביה"ס היסודי (עממי) ואח"כ בבית הספר הריאלי. את החינוך היהודי קיבל ב"שיעורי הדת" ומתוך בית הוריו ששמרו על כשרות ופקדו את בית הכנסת, שם גם חגג נחום את בר המצווה שלו, כשעלה לתורה.

נחום סיפר גם שחבריו הטובים היו ילדים נוצרים ושלא חש באנטישמיות. כנער הצטרף לתנועת הנוער הציונית "תכלת-לבן" (בלאו-וויס), עם כל הפעילויות של תנועת נוער. הטיולים והשיחות על התנועה הציונית, שעוררו בו את הרצון לעלות לארץ ישראל ולהיות מבוני הארץ והקיבוץ.

לשם כך הלך להכשרה בלוקסמבורג. אך עוד לפני כן עבר לעיר דיסלדורף ולתנועת "הבונים", שם הכיר את זהבה תבל"א, ובעקבותיה הגיע גם לקיבוץ גשר ואח"כ לדלהמיה-אשדות. והקים איתה בית ל-3 בניהם: עמוס, אורי ודני יבל"א.

לפני כ-3 חודשים, לרגל יום ההולדת ה-74 של קיבוצנו, ישבתי בדירתם של נחום ז"ל וזהבה תבל"א, כדי לשאול אותם איך הגיעו לקיבוץ, ואיך הצליח להם לגדל 3 בנים שנשארו קיבוצניקים. אני לא כל-כך ידעתי לשאול, אך התשובות של זהבה ונחום היו מרתקות. מתוך הראיון המקוצר הזה שהודפס בעלון הקיבוץ רק בחלקו, עולה דמותו של נחום החלוץ החרוץ והנאמן, שלמרות הימים הראשונים הקשים שעברו עליו בחפירה באדמה היבשה והקשה, שבמהלכה עלו הרהורים קשים בליבו: האם זו הדרך הנכונה, או שמא טעיתי, התעשת נחום עד מהרה, נקלט והתערה בחיי הקיבוץ בכל ליבו ונשמתו. נכון לעשות הכל, להישלח לכל משימה ועבודה קשה, העיקר שהכסף יעזור לבניית הקיבוץ והארץ.

נחום עבד גם במחצבות במנחמיה ובטבריה, ולאחר יום עבודה מפרך היו נחום וחבריו שומרים בלילות. וכשהיה נהג משאית עבוד שעות רבות מספור, כי עבודת חוץ הייתה מקור פרנסה חשוב מאד לקיבוץ הדל. אח"כ היה נהג אוטובוס. היה מרכז ארגון הובלה בחיפה.

תקופת הפילוג הייתה זכורה לו כסיוט, היה אז קשה לשאת את המועקה והשנאה שפרצה לפתע בין אנשים חברים שבנו בית משותף לתפארת... נחום וזהבה יחד עם עוד חברים מיוצאי גרמניה, החליטו לעזוב את אשדות ולהתחיל חיים חדשים במושב שיתופי. אך השאיפה לחיים שוויוניים וצודקים הייתה חזקה מאד, ולכן כנראה הצליח מאיר זקצר ז"ל, שנשלח ע"י הקיבוץ לשכנע את זהבה ונחום לחזור ולשוב לאשדות.

נחום היה מעורב בחיי הקיבוץ בכל מאודו. שנים רבות לקח - עמס על עצמו את האחריות על נושא השילומים מגרמניה עבור חברינו. היה מרכז ועדת חברה, פעיל בועדת התרבות. אני זוכרת חגי פורים עליזים במיוחד בהם היה נחום מנחה הערב, "שופט" המחלק פרסים. גם בגיל מבוגר, גיל בו רוב החברים המבוגרים מעדיפים ש"ישחקו נא הנערים לפנינו", היה נחום ועמו זהבה תבל"א מופיעים בחגי הקיבוץ (חג משק), ביום העצמאות ובחגים בכלל. ומי מהוותיקים איננו זוכר את "חתונה בעיירה" עם ריקודי ה"שר והשרליה" שכיכבו אצלנו בכל-כך הרבה חתונות עד שכמעט חשבנו שאי אפשר להתחתן בלי זה... ונחום תמיד שם, תמיד תורם לשמחה.

נחום עבד גם במפעלים האזוריים בצמח, שנים רבות ובמסירות ונאמנות. אשדות לחצה קשות שנחום יחזור הביתה, כי היה נחוץ שיהיה מרכז קניות ואחראי על המחסן הכללי. נחום היה שם כל הזמן בשרות החברים, תמיד מקבל בסבר פנים יפות עם חיוך ואור בעיניים, שומע, מקשיב ומוכן לעזור בלב פתוח... עד שבאמת הלב לא עמד בעומס ונחום נזקק לניתוח לב פתוח. כל הקיבוץ ליווה אותו באהבה ודאגה ותפילה שהכל יהיה בסדר. אכן זכינו כולנו ונחום חזר והשתלב מחדש בחיי הקיבוץ, בעבודה, בחברה ובתרבות. הוא נבחר לוועדה שדנה וזרזה את הקמת בית האבות שלנו, "בית אחדות", שמו חתום על מגילת היסוד שנמצאת בתוך אבן הפינה של הבית...

קשה מאד לקצר, לסכם ולתמצת בדקות ספורות 86 שנות חיים רבי מעש כמו של נחום.

בראיון סיפר נחום שבגיל 80, כלומר לפני 6 שנים, עשה לעצמו סיכום, ובמילים של נחום: "מה אני שווה - וראיתי שאני עוד שווה הרבה, רשימה של המקומות בהם עבדתי..." אבל שנתיים לאחר הסיכום באו השינויים והירידה בכושר השמיעה ובמיוחד הראייה, עד שלא יכול היה להמשיך לעבוד ב"לוג", וגם הלב שוב התחיל לעשות צרות.

ועם זאת האופטימיות ששיר, הכרת התודה לזהבה ולכל המשפחה העוזרת והתומכת, הכרת תודה על כל מה שעושים בשבילו עכשיו כשהוא תלוי בעזרת הסובבים אותו. הכרת תודה על המשפחה הנהדרת ועל כל הדברים הטובים והיפים שזכה בחייו. בלי תלונות והתמרמרויות... הייתה בעייני מרגשת.

כולנו מבינים שכך דרכו של עולם ואנחנו כולנו בני תמותה, אבל הלב בכל זאת נעצב על נחום שנעלם מנוף הקיבוץ. עוד חבר יקר מדור מיוחד במינו, שאין שני לו בהיסטוריה החדשה של עמנו. ולמרות כובד הראייה והשמיעה, נכון יהיה לומר שנחום נפטר בשיבה טובה, כשהוא מוקף אהבה של אשתו האוהבת והדואגת, ילדיו ונכדיו וכל בני משפחתו שאהב וגם אהבו אותו.

נחום, תם פרק המאבקים, הגיע גם זמנך לנוח. ואנחנו נזכור אותך, את החיוך ואת לבך הטוב.

לך לשלום לדרכך, נחום.

נפרדים ממך באהבה כל חברי הקיבוץ, ובשמם: